

Brian Rostgaard Andersen fick egen nyckel till Tyskland.

Han fick en egen nyckel

Coronakrisen hotade hela företaget när gränsen mellan Tyskland och Danmark stängdes.

– Men jag fick en egen nyckel till gränsbommen, säger biogasbonden och maskinhandlaren Brian Rostgaard Andersen i danska Tønder.

TEXT OCH FOTO TORBJÖRN ESPING

På gården Bimpel på södra Jylland kör man två gånger om året i skytteltrafik på danska grusvägar över en liten bro till de speciella tyska lantvägarna med två körespår av betong. I juli och oktober när först 100 hektar råg och sedan 300 hektar majs hackas hel och packas in i den enorma plånsilon vid biogasanläggningen vid Gränsvägen på

den tyska sidan. Det handlar om 13 000 ton biomassa som ska över gränsen. Som varit stängd i flera månader i två omgångar.

– Vi fick stora utmaningar när gränsen stängdes under coronakrisen. Vi är helt beroende av att vi kan köra till Tyskland med våra grödor, säger Brian Rostgaard Andersen som äger Bimpel.

Alla vägar till Tyskland utom två

stora (varav en motorväg som inte traktorer får köra på) stängdes med en bom. Ingen fick passera längre. Varje lass till anläggningen riskerade att få åka en mil extra och ta upp kapacitet vid gränskontrollen. Brian Rostgaard Andersen skrev till sin borgmästare i Tønder och bad om hjälp.

– Vi mötte en stor välvilja från de danska och tyska myndigheterna. Vi fick snabbt en nyckel till gränsen, säger han.

– Vi argumenterade för att det rörde sig om primärproduktion, det är något som inte får gå i stå utan ska fortsätta oavsett om det är corona eller inte.

Hur kändes det att få en egen nyckel till Tyskland?

– Det blev rubriker i danska medier men vi tänkte bara på hur vi skulle få vår vardag att fungera, att vi skulle kunna köra elproduktionen, säger han på bron över gränsen som går vid den

Biogasanläggningen ligger bara några hundra meter in i Tyskland.

till Tysklands gräns

regnvattnensfyllda Gammelån.

I skörd, när det kom ett ekipage var fjärde minut, fick dottern agera gränsvakt i en bil som spärrade vägen för obehöriga men som hackades undan för hackvagnarna.

BIOGASANLÄGGNINGEN BYGGDES FÖR tio år sedan för att producera förnybar el till tyska konsumenter. Varje dag lastas 60 ton in i huvudreaktorn, 35 ton ensilage och 25 ton gräsgödsel från ett stall som ligger granne med anläggningen. Gasen torkas och avsvavlas innan den går in i 12-cylindriga MAN-motorer som driver generatorer.

– Det bästa är när det går hela tiden men det kan vara att motorn strular eller något annat men det är snäsaker, säger Tommy Jessen som sköter anläggningen och bland annat byter tändstift på motorn som kört över 88 000 timmar.

Anläggningen har två motorer. Den

Tommy Jessen.

ena motorn står vid anläggningen, den andra drygt en kilometer bort vid den tyska arméns beredskapslager, som behöver värmen till lokalerna. Även värmen vid anläggningen tas om hand gratis av grannarna. Bimpe har ett fast pris i 20 år för elen som matas ut på nätet och får också en liten premie för att värmen tas om hand och ersätter fossil energi.

– Det är inte små mängder, det är 500 000 liter olja per år som vi ersätter, säger Brian Rostgaard Andersen.

TACK VARE ATT RÅVARORNA är från den egna gården ger anläggningen en långsiktigt trygg inkomst. Framtiden för biogas ser fortsatt ljus ut enligt Brian Rostgaard Andersen, som pekar på klimatomställningen och osäkerheten med gas från Ryssland.

– Biogasproduktion är ett av de

bärande elementen för ögonblicket i Tysklands energiproduktion.

Hur motiverar du att större delen av gårdens produktion går till energi och inte till livsmedel?

– Det är en fråga om politik, vad befolkningen önskar. Tidigare producerade jag korn som blev malt och som skickades till Kina för att bli öl. Nu producerar jag CO₂-neutral energi.

Förutom förnybar el och värme producerar biogasanläggningen en restprodukt som Brian Rostgaard Andersen tar hem och lägger på sina egna åkrar. Det näringsrika jordförbättringsmaterialet skapar en cirkulär bioekonomi och passar väl in i Bimpels inriktning mot conservation agriculture.

– Våra kostnader för diesel och insatsvaror sänks så mycket att vi kan nöja oss med en avkastning på 85 procent men vi ligger faktiskt på 100 procent skördenivå»

En brittisk såmaskin, Sumo, sår både spannmål och majs direkt i stubben.

»Traditionellt vill man se maskinen och sparka däck. Men när gränsen stängde fick jag uppfinna nya metoder att handla på.«

» i jämförelse med tidigare.

De sandiga åkrarna bearbetas alltså så lite som möjligt. Spannmål och majs sås med en brittisk Sumo såmaskin, speciellt framtagen för striptill. Efter en skärande tallrik kommer en tand som skär en 25 centimeter djup skära innan såröret placerar frön och gödsel, två tallrikar stänger till och slutligen trycker två däck till jorden.

BIMPEL HAR MED GOTT RESULTAT testat att så majs med såmaskinen, som torde fungera även i Sverige.

– Fungerar den i England kan den fungera i Sverige. Den är byggd för styv och stenig jord, säger Frank Berndt som sköter lantbruket på Bimpel.

Bimpel odlar också 100 hektar potatis för stärkelse och för att ge potatisen så bra förutsättningar som möjligt har Frank Berndt utvecklat en egen kul-

tivator som sitter mellan traktorn och potatissättaren.

Kultivatoren, med en arbetsbredd på 6 meter, har liksom potatissättaren 8 rader. Varje rad har först en skärande tallrik, sedan en djupluckrande spets med ett rör som lägger en kontinuerlig stäng flytande gödsel, därefter två fjädrande rakor som för in jorden under en avslutande rulle. Frank Berndt har lagt mycket tid på att få en maskin som ger en perfekt bädd till sätarens sättbill.

– Det har tagit lång tid, vi har lagt över 300 timmar under tre år innan den körde som jag vill. Det är kul.

Varför har Grimme ingen sådan här kultivator?

– De har varit här och tittat så det kanske kommer en om ett par år, säger Frank Berndt.

Vid sidan av lantbruket och bioga- sen har Bimpel ytterligare ett ben i

verksamheten, som också hotades av coronakrisen: maskinhandel. Bimpel säljer såmaskinen från Sumo och italienska bevattningsmaskiner från Morani.

Utanför gården står också en imponerande rad begagnade stora John Deere-traktorer, som köpts från Tyskland och nu väntar på kunder från Danmark, Norge och Sverige. Men på grund av de stängda gränserna har inga svenska och norska kunder kunnat komma och titta på maskinerna.

– Traditionellt vill man se maskinen och sparka däck. Men när gränsen stängde fick jag uppfinna nya metoder att handla på, säger Brian Rostgaard Andersen.

– Jag har sålt många maskiner på Facetime där jag visar maskinen. Och jag erbjuder Youtubevideor. Där kan man få en lika bra överblick av produkten som man får på ort och ställe.

Frank Berndt.

Brian Rostgaard Andersen importerar begagnade John Deere-traktorer från Tyskland och säljer bland annat till Sverige.

Det tog fler hundra timmar innan bland annat kultivatorns rullar blev rätt.

Bimpel

ÄGARE: Brian Rostgaard Andersen.

DRIFTSFORM: Enskild firma.

OMSÄTTNING OCH RESULTAT: Talar man inte om i Danmark.

LÄGE: Tønder i södra Jylland

AREAL: 650 hektar åker. 300 ha

majs, 100 ha råg, 110 ha potatis.

VÄXTFÖLJD: Majs, majs, höstråg och oljerättika, potatis.

PRODUKTION: El från biogas. Stärkelsepotatis. Maskinhandel.

BIMPEL: Ett volymmått på 19 liter (öl).

Det går åt tändstift till de 12-cylindriga MAN-motorer som driver generatorn.

Många uppgifter ska in i journalen vid biogastillverkningen.

Kranen till gasen som går till tyska arméns mobiliseringsförråd.

Bimpel säljer bevattningsmaskiner från Morani.

Coronakrisen i Danmark

DET DANSKA LANTBRUKET omsätter tillsammans med industrin 80 miljarder kronor. Vilket kan jämföras med den svenska skogsindustrins export på 145 miljarder kronor.

– Generellt har den danska livsmedelskylkan klarat sig väl genom coronakrisen, säger Martin Kristian Brauer, chefsökonom på branschorganisationen Landbrug & Fødevarer och pekar på att exporten satte rekord 2020.

– Inte vid någon tidpunkt var det brist på varor till danska och utländska konsumenter.

MINIUPPFÖDARN drabbades av en katastrof men får kompensation av staten. Annars har efterfrågan på livsmedel varit intakt men producenter som sålt till storkök har fått ställa om till försäljning mot slutkonsument.